

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer
csütörtökön és vasárnap.
Á r a :
Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Félévre . . . 3 ft. — kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.
A szerkesztő irodája:
Nagypiacz 322 szám.
Lakása: Bolgárszeg 1425 sz.

NEMZETI

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap.

Hirdetési díj:
4 hasábos garmond sorért,
vagy annak helyéért 4 kr.
(1—10 sornyi hirdetés ára
mindig 40 kr.) — Bélyegdíj
minden ígatáskor 30 kr. —
Nagyobbhirdetéseknél alku
szerint. — Hirdetések fölvetnek a szerkesztőségénél.

Báró Sennyey beszéde a képviselőház okt. 7-iki ülésén.

Sennyey beszédét már előre is parlamentaris eseménynek tartotta a ház, és nem is csatlakozott.

A hatás nagy volt és általános, azonban a hatás természetének jellemzése nehéz. E beszéd a házban az emócióknak igen különös, majd föl majd alá, majd jobbra, majd balra oscilláló játékát idézte elő. Majd a jobboldalról nyilatkozott a hangos helyeslés, majd a balról, majd mindkét párt együttesen hagyta jóvá az emelkedett szellemben tett egyes nyilatkozatokat. Ez jellemzi a beszédet, mely majd ilyen, majd olyan színben csillogott; de csillogott mindig. A többség Sennyey beszédében helyeselte az imponáló szónoki erővel és méltósággal előadott igazságot, helyeselte a bátor szót, mely talált. Az ellenzék helyeslése czélzatos, tendenciosus volt.

A beszéd érdemleges részét tekintve b. Sennyey nyíltan kijelentette, hogy ő „conservatív“, s hogy neki, a közjogi kérdéseken kívül, melyekben minden fentartás nélkül a Deákpart álláspontját foglalja el, egyebekben külön egyéni nézetei vannak, s ezeket nem hajlandó semmi pártfegyelmnek alárendelni; és ezen nyilatkozat nagy fontosságu, mert a közügy azzal sokat fog nyerni, ha a Deákpartban a kép.-házban végre valahára határozottan kijelentik, hogy miben áll a „conservatív“ politika. Majd megvonjuk aztán a mérleget, s mindenki meggyőződésétől függ, hogy a mellett szavazzon, a mit a házra üdvösebbnek tart. Ez által sok kétes posztio fog tisztáztni, s ez a haladás érdekeinek csak javára fog szolgálni.

B. Sennyey oly nagy államférfiui tapintattal rendezte be első fellépését, hogy hódíthatott minden oldalról. Az ő „egyéni“ álláspontja valahol a közepén lehet a két párt találkozásában. Eddig csak azt tapasztalták, hogy szónoklata mily bájos, eszméi mily fonkeltek, bátorsága mily nagy; — és hogy mint barát, mily fényes nyeresemény; — s mint ellenfél, mily nagy veszély azokra, kikkel szemben áll, ha ő „egyéni álláspontján“ jobban értené meg a közszükségletet és közérzületet, mint ellenfelei.

Közöljük itt a beszédet, a lényegtelen kihagyásával:

Tisztelt ház! Hogyha netán valaki tölem részletes programot vár, az csatlakozni fog. Bevallom, hogy nekem nincs pártom, nincsenek külön czéljaim, nincs külön programom. A politika általános irányára nézve teljes határozottsággal csatlakoztam azon párt-hoz, melynek soraiban helyet foglaltam (jobb felől.) Egyes kérdésekben vannak és lesznek határozott egyéni nézeteim és azokat minden alkalommal teljes nyíltsággal előadni kötelességemnek fogom tartani. A politikai befolyás sulypontja kérdés nélkül e házban fekvődvén, itt óhajtottam a haza szolgálatában érvényesíteni parányi erőmet, melylyel még bírok; ezentul semmi czélem, semmi más ambícióm nincs.

Már a bizottságban is határozottan azon nézetben voltam, hogy külön fölemlítése mellett azon tárgyaknak, melyek természetüknél fogva külön említést igénylenek, válaszfelirati javaslatunk a lehető legáltalánosabban tartassék. Kivántam legelsőbbben, mert óhajtanónak tartottam volna, hogy a felirati vita lehető röviden tartson. A haza jelen körülményei közt, a legczélszerűbb program, melyet egyesek és a ház felállíthatnak: teljes odaadással megkezdeni a munkálkodást, és concret téren megoldani mindazt, a mit a haza tőlünk vár.

De voltak ennél fontosabb, továbbterjedő óhajtsaim; ezek a pártok állására vonatkoznak. Én, mint e háznak új tagja, a ki a pártszervevények tusája által még illetve nem vagyok, egyéni nézetemet röviden elmondom.

Midőn a mult országgyűlés nagy ingerültség közt eloszlott, és a pártok egymás közt, sőt önmagukkal, az ország pedig egy pártnak eljárásával sem volt megelégedve teljesen, előre lehetett látni, hogy a legközelebbi választások nagyszerű és óriási erő megfeszítése közt fognak lefolyni. Igazságtalanság volna ezért egyes államférfiut, vagy egyes pártot okozni. Vannak a nem-

zet életében pillanatok, a nagy átalakulások, az életbevágó kérdések megoldásának pillanatai azok, midőn az egyes pártokban a vágyak és aggályok ellenkező sugalmak alatt annyira fellobban a pártszervevény, hogy minden párt saját zászlójának győzelméhez köft a haza sorsát, ellenfelének felülkerekedésétől félti a haza bukását. A pezsgő erő természet szerű symptomája ez, melytől nem kell sem félni, sem megijedni. Sajnálni csak kinövésait lehet és a tulzásokat.

És hazánkban mint másutt is, hasonló körülmények közt, különösen a legközelebbi választások alkalmával már oda jutottunk, hogy egymással küzdve, mi a parlamentaris rendszer természetében fekszik, a küzdelem már majdnem testvéri gyűlöletté vált, megtagadtuk egymástól a méltányosságot, a jóhiszeműt, sőt némelykor a becsületet is, midőn egymás fölött politikai fölényt akartunk nyerni, mi ismétlem, az alkotmányos élet természetében fekszik, egymást vádolva, hogy ne mondjam gyalázva, majdnem oda vittük a dolgot, hogy a nemzetben már-már az intézmény iránti hit és bizalom is megingott.

Érezvén e veszélyt a haza, alig csillapultak le a választás mozgalmak, már is mutatkozott egy irányzat, az óhajtsáknak egy neme: vajjon lehetne-e a pártok közt egy oly közeledést eszközölni, a megértésnek egy oly nemét, mely a gyűlölködésnek végét vessen? és mint ily mozgalmas időben gyakran történik, némelyek az ellenkező extrémekbe mentek át, magán körökben, sőt hírlapokban már a pártok teljes kiegyezésről, fúsióról és koalícióról kezdtek beszélni, sőt némelyek, kik talán vérmes reményűek, de hivatlanok, e tárgyban eljárásokat is kezdtek initiálni.

Én előzetesen is megvoltam győződve arról, hogy általános elvi kiegyezés sem a politika általános kérdéseire nézve, de kivált az ugynevezett közjogi kérdésekre nézve nem lehet. Nem mintha azt hinném, hogy egy párt a maga álláspontját elveiben és czélzataiban nem változtathatja soha, hogy aki bizonyos nagy fontosságu törvényeknek alkotmányos megváltoztatását óhajtja legyenek bár e törvények fontosságuknál fogva olyanok, hogy dominálják az egész helyzetet és mintegy a fennálló intézmények jellegét; vagy olyanok, a melyek bizonyos kötelemeket az alkotmányon kívül álló tényezőkkel kötöttek; ki a törvényeknek alkotmányos utoni változtatását óhajtja vagy czélozza, az az alkotmányon kívül álland.

E két állítás egymástól különböző s csak bizonyos mértékben bensőleg igaz két ellentétes fogalomnak tul merev kifejezése, és mint ilyen, helytelen. De azért voltam meggyőződve, hogy az elvi kiegyezés lehetetlen, mert a két párt, mely e tekintetben szóba jöhet, két hazánk történelmi hagyományában gyökeredző és még létező áramlatnak természet szerű kifolyása és képviselője, és mint ilyen, oly erkölcsi kötelem körében mozog, melyeket ez idő szerint egyikünk sem tagadhat meg.

De ha lehetetlen, és mint hiszem, nem szükséges és nem hasznos a pártok közti általános és elvi kiegyezés, vajjon nem lehetne-e oly közelítést találni, a megértésnek oly nemét elérni, mely szerint, midőn különböző utakon, különböző elvek szerint keressük a kérdések megoldásánál az igazságot és azoknak czélszerű oldalait, legalább egyben egyeznénk meg, hogy t. i. véleményeink különbsége daczára közös a kiindulási és a végpont: a haza java és boldogsága.

És ezért óhajtottam volna, hogy a válaszfelirati javaslat lehető általánosságban tartassék, hogy mintegy neutralisálva a különben is igen bokros harcmezőt, netalán kísérlettünk volna előkészíteni egy oly fegyvernyugvást, mely megengedte volna, hogy a többi nagyszerű kérdéseket ellenkező szempontból is, ellenkező indokból ugyan — de nagyobb megnyugvással és kellő léleknyugodtsággal megoldhattuk volna.

Elismerem, hogy azon törekvés nem teljesedett, miután a vita oly keretet vett, mely a küzdter semlegesítésének teljességgel nem nevezhető.

Azonban azt hittem, tán nem helytelen e törekvések jelzése által indikatiót adni a jövőre, hogy a pártok, a mi most nem sikerült, más alkalommal talán

kedvezőbb körülmények közt megkísértsék, és ha lehet valósítsák.

Elmondván az okokat, miért támogatom a ház felirati javaslatát, legyen szabad röviden elmondani az indokokat is, melyeknél fogva a más oldalról beadott javaslatokat el nem fogadhatom.

Fehérvár városa t. képviselőjének javaslata nem annyira válaszfelirat, mint pártprogramm.

Vannak benne eszmék, melyek minden párt részéről komoly figyelmet és megfontolást érdemelnek és sajnálom, hogy a vita szük kerete mellett az egyes eszmék felett tüzetesebben nyilatkozni nem lehet. Én csupan saját álláspontomat kívánám kifejezni azon irányzatra nézve, melyet én reformműködésünk közben követettni óhajtanék.

Tudja a ház és a haza, hogy én gondolkozás-módomnál, hajlamaimnál és egy kissé talán véralkotomnál fogva conservatív vagyok. De mert conservatívnak valom magamat a szó magasabb és nemesebb értelmében, mely egyaránt irtózik a reactiótól, a mint veszélyesnek tartja a forradalom politikáját: határozottan kijelentem, hogy szerény nézetem szerint azon haladási ösvényen, melyet az 1848-iki akkoron rögtönzött és sokban idő előtti, de ma jogos ténynyé vált, nagyszerű átalakítás elénkbe mért, s a mely az 1867-iki kiegyezés által létesített államintézményekben leli kifejezését, nekünk nem csak nem megállapodni, vagy épen hátra menni nem szabad, hanem azon következetesen, s öntudatosan, alkotó és fentartó szellemben előre kell haladnunk.

Legyen szabad nemzetünknek egy sajtásagos jellemvonására figyelmeztetnem. E nemzet, mely hévvel felkarol mindent, a mi nemes és magasatos, a legnagyobb lelkesedéssel kész az előrehaladott eszmék és a kor civilizatiójának reformjait könnyűséggel elfogadni; de ép oly nehézkes, — hogy ne mondjam — közönyös ezen eszméknek a foganatosítás, a végrehajtás terén való assimilatiójára.

Innen van az, hogy midőn törvénykönyvünkben még régi időkben is találunk intézményeket, melyek az akkori fogalmak szerint a kor színvonalán állottak, midőn mai nap a reformokra nézve in theoria majdnem a legszabadelvűbb állásponton vagyunk; a végrehajtás terén, különösen a társadalom magasabb hivatását illetőleg tekintve a családi körben való nevelést, melyet a nyilvános nevelés egészen nem pótolhat soha, tekintve az egészségügyet, a szegényügyet, a községi és rendőrségi ügyet, a vidéki forgalmi ügyet, majdnem ázsiai állapotokkal találkozunk.

A magasabb értelemben vezetett közigazgatási politika, — mely eddig nálunk tökéletesen elhanyagoltott — az, a mely előkészíti és termékenyíti a reformok talaját, mely lehetővé tette azt, hogy a reform-eszmék ne csak abstract aspiratiók legyenek, hanem a nemzet gyökerébe, a nemzet életercibe menvén át, valóságos gyümölcsöket is adjanak.

E tárgyról csak azt kívánom jelezni, hogy nekünk nem elég a törvényhozás terén reformálni, javítani, ez országnak nagyobb feladata jutott. Társadalmi állapotainkat alkotnunk, a közigazgatás terén gyökeresen szerveznünk kell.

Simonyi Ernő t. képviselő ur válaszfelirati javaslata épen az ellenkezője annak, a minőnek én kívánom a mi feliratunkat fogalmaztatni; merev eszme mentében rideg kifejezéseiben és a pártállást oly ténre vezet, hol az alkotmányos kibontakozás majdnem lehetlenné válik. E szemrehányást a Debreczen városa képviselője által benyújtott válaszfelirati javaslat ellen tenni nem lehet; ellenkezőleg, midőn mindjárt bevezetésében ama meggyőződést fejezi ki, hogy az ország alkotmányos élete biztosítva van, és hogy e hit ő Főlsége alkotmányos érzelmeiben vetett erős bizalmunkban és az ország népének az alkotmányos rendszerhez való ragaszkodásában gyökerezik, e megnyugtató kijelentése által kizárja a merev negatiót, a pessimismusnak azon álláspontját, melyet én minden ellenzéknel sajnálok.

Ha én mindamellett a t. képviselő urnak válaszfelirati javaslatát elnem fogadhatom, ennek főoka, álláspontunk különbségében gyökeredzik. A t. képviselő ur — és ezt másképp várni és feltételezni sem lehetett — tisztán ellenzéki szempontból készítette javaslatát.

Én pedig mostani politikai helyzetünkben jelen kormányunkat támogatni kívánom, mert meggyőződésem, hogy nekünk nem személy változásra, de más rendszabályokra van szükségünk; hogy más rendszabályok nélkül czélszerűbb eljárás és időbeosztás nélkül, ami bizonyos tekintetben tőlünk is függ, sem ők, sem önök, sem bárki más jobban kormányozni képes nem lesz.

Senki sem sajnálja jobban, mint én, és senki sem kárhoztatja oly mélyen ama sajnós tapasztalásokat, az eljárásnak azon nemeit, melyeket a választások alkalmával észleltünk. Nemzetem erkölcsi szempontjából óhajtanom kell, hogy társadalmi életünkben ezen beteg test kiküszöböltessék. De az igazság kívánja kimondanom, „illicios intra muros peccabatur et extra.“ E téren egymásnak nincs mit szemünkre vetnünk. De én e szomorú tapasztalásokból más következtetésre jutottam; nem arra, hogy szemrehányást tegyünk egymásnak, de hogy kezet fogjunk arra nézve, hogy minél előbb alkossunk egy jó választási törvényt. Én a magam részéről kijelentem, hogy mindenki szívesen kezet fogok arra nézve, hogy az új választási törvényben a politikai hatalomnak befolyása, mely különben is hatálytalan mutatkozik, mellőztessék. És bár egy törvény sem volt még képes a czélt tökéletesen elérni és csupán erkölcsi eszközökkel lehet társadalmi téren a bajt orvosolni, kezet fogok azokkal is, kik legalább erkölcsi bélyeget fognak sütni a vesztegetések minden nemére. E téren, uraim, bár ez még nehezebb, igyekezni fogok egy módot találni, hogy választó népünk jóhiszeműsége bizonyos vétkes lázítások csábjai ellenében is megóvassék.

Épen mert az eljárások helytelensége csak egyes fájdalom gyakori — de az összeséget nem érintő esetekre vonatkozik, afficiálhatja ugyan az eljárás loyaltását, semmi esetre azonban az eredmény törvényességét. Nekünk politikai szempontból nem szabad a választások törvényességét kétségbe vonatni engednünk.

Én csak méltán fogadom, ha egy párt létökét és létjogát egy erkölcsi magasabb öntudatban keresi és találja, de legyenek a t. képviselő urak azon oldalról (a szélsőbalra mutatva) szívesek rólunk is feltenni, hogy hasonló önértéssel bírnak és ha csakugyan azon hitben és meggyőződésnek élnek, hogy e helyeknek törvénytelen bírlalói vagyunk, nem önök intelmét várnók, hogy e meggyőződésnek érvényt szerezzünk.

Egy szokatlan, mondhatnám praecedens nélküli utat választottak a t. képviselő urak: kimondatni a többség által, hogy törvényellenes és saját feloszlatását kéri a koronától.

Ez már maga azt bizonyítja, hogy önök nem is számítottak arra, hogy feliratuk a korona színe elé jusson; manifestumokkal nem is a koronához kívántak önök appellálni, hanem a nemzethez; ez önöknek alkotmányos joga, melyet részünkről senki tagadásba nem vehet s a nemzet ítéletét mi elfogadni kötelesek vagyunk. De bevárhatjuk ezt teljes lelki nyugalommal, mert főnforognak oly viszonyok és lehetnek oly okok, melyek panaszra és elégtelenségre támpontot nyújtanak. Sokan pontosabb administratiót, gyorsabb, egyszerűbb igazságszolgáltatást kívánnak; vannak, kik az osztályok közti anyagi érdekeknek szabadabb és mielőbbi kifejtését, kiegyezését kívánják. Vannak, kik a nemzetiségek és vallásfelekezeteknek egymásközti és az állam iránti viszonyait szabadabban kívánják rendeztetni, és elismerem az ország nagy része igen nehezen tűri az adó nemeknek egy némelyikét, melyekre nézve, hogy gyűlöttekké váljanak, sokat tett az elmúlt rendszernek helytelen eljárása, de miket mi mindnyájan is majdnem kivétel nélkül contribuáltunk. Abban az egyben azonban, hogy a kiegyezés műve, a mely véget vetett a kényuralomnak és a forradalom esélyeinek, mely a nemzetet a bizonytalanság veszélyétől megmentette, az alkotmányos működést lehetővé tette, legalább oly mérvben, mint a melyben azzal annak előtte nem bírtunk soha, hogy a kiegyezés s ezzel hazánk sorsa újabb experimentációk veszélyeinek ki ne tévessék: abban meg vagyok győződve a hazának tulnyomó nagy többsége a közérzület fősulya mivelünk van.

Nem szívesen teszem, de lehetetlen azokra nem reflectálnom, a mik itt e házban a végrehajtás tisztaságára és a közönségben létező bizonyos nyugtalanosságra nézve előhozattak. Sem az általános eseteknek bírálatába bocsátkozni, sem pedig a kormánynak védelmére fellépni nem kívánok; mert hiszen tapasztaltuk, hogy a kormány minden concret esetben magát még pedig teljesen védelmezni képes; én inkább csak azon általános feltogást kívánom jelezni, melyet hogy a t. ház ily kérdések irányában elfoglalna — óhajtanám.

A kezelés tisztasága, az államhatalom eljárásának szeplőtelenisége, köztünk pártkérdés nem lehet. És ha bekövetkeznék azon szomorú eset, — melytől Isten őrizzze nemzetemet, — hogy e házban az erkölcsi szigor és tisztaság kérdésessé válnék, akkor én is meg-

győzök győzve hogy velem együtt az egész párt nem tekintve politikai összeköttetést és rokonszenvet, azokkal fognánk kezet, kik e kérdésben nem ismernek kiméletet, nem ismernek tergiversatiót.

De épen úgy nem lehet pártkérdés köztünk az igazság szempontja sem, és azon tekintet, hogy a magyar állam hitele és becsülete alaptalan és könnyelmű gyanúsításoknak és rágalmaknak hatása alatt ne szenvedjen, különösen mai nap, midőn fájdalom! — az anyagi nyereség után hajhászat oly tág körökben létezik, hogy az ember szinte megfélemlik tőle. S midőn a közönségben — megdöbbenve látván az aránytalan vagyonsodás felmenő s leszálló esélyeit — a gyanuk iránt bizonyos receptibilitás mutatkozik, és észlelhető a könnyenhiúság az azon neme, a mely nem keresi a kuforrást, hanem inkább a hirnek pikkánsságát, s ha mulattatónak találja, elfogadja s hirdeti, a nélkül, hogy komolyan horderejét önmaga megfontolná.

A társas életnek ily beteg jelenségeivel szemben vigyáznunk kell; hogy a haszonlesés által felzaklatott szenvedélyek és az irigység politikai czélokra fegyverekül ne használtassanak, ma-holnap oda ne jussunk, hogy a becsületére tartó ember kénytelen legyen a közérdek kezelésétől visszavonulni nehogy az, mi legszentebb előtte, becsülete, melyet nem pótolhat sem uralom, sem dicsőség, sem fény: az ármány és haszonlesés védtelen martalékává váljék.

A társas életnek ezen beteg symptomái ellenében én az orvosságot csak azon uton látom, melyben a baj keletkezett; azon uton, hol a hangadó és sulylyal bíró körök és különösen a törvényhozás factorai épen oly szigorral és részrehajlatlansággal fejezik ki rosztalásukat úgy a lehető visszaélések, mint a lehető gyanúsítások iránt.

És ezzel befejezhetném szerény előadásomat, megvallom azonban egész őszinteséggel, hogy még egy pár szóval kívántam volna reflectálni azokra, miket Komárom városa t. képviselője multkor a hadsereg ügyének rendezésére nézve előadni méltóztatott.

Én csak egyre fogok szoritkozni, és ezt is főleg ezért hozom fel, mert jelzi azon álláspontot, melyet én általában közjogi viszonyainkra nézve elfoglalom.

Nagy érdekléssel és hatással volt rám nézve azon érvelés, hogy a mostani rendszer mellett lehet teljes katonai fegyelem, de nincs a lelkesedésnek, a szellemi erőnek azon behatása, mely nagy tettekre és nagy áldozatok teljesítésére képesíti a katonát. Én abban egyet értek, hogy a katonai hadképesség elérése tekintetéből mai nap a rideg fegyelem mellett még egy erkölcsi rugó is megkivántatik; de attól tartok, hogy nem fognánk megállapodhatni ezen érvelés mellett és hogy azután könnyen oly tétre jutnánk, hol a társországok közjogi igényeivel és a nemzetiségnek lelkesedési aspiratióval fognánk szemben állani.

Mai nap a szabadelvű pártok előtt — pedig ma az eszmék hatalma kétségkívül nálunk van, — a történelmi jog és a legitimitás elve már csak Magyarorszáiban fogadtatik el, másutt világszerte repudáltatik. Az eszméknek ezen áramlata ellenében, és az államok tömörülési processusával szemben, e kérdésben egy főeszmé culminál, és az abban áll, hogy magyar államunk és nemzeti létünk függetlensége legfőbb garantiáját ama szövetségben találja, melyet a paritás és az alkotmányosság elvének alapján a monarchia másik felével kötöttünk. És hogy e szövetség ránk nézve kielégítő és hasznos is legyen, szükséges azt oly attributumokkal felruházni, melyek az állam képezetének, Európa államainak családjában a nagy hatalmi állást biztosítsák, ennek elérhetése végett nélkülözhetetlenek tartom a hadsereg közösségét és közös administratióját.

Az elmúlt centralisationális korszakban az akkor tűzött helytelen politika mellett, ezen összeköttetésnek és az ezáltal elért nagy hatalmi állásnak csak terhei és hátrányai nehezettek az újabb generációra, mely ennek következtetését észlelte tartományok veszteségében, szóval mind abban, mik a magyart közjogilag és államilag ezen viszonytól eljlesztették. Erős azonban ama meggyőződésem, hogy ha a kiegyezés által létesített szövetségnek következtében, melyet a paritás elvének a mi befolyásunknak hatalma is markiroz, a viszonyok állandóságot fognak nyerni, ha — mint most teljes kilátásunk van rá — egy helyes külpolitika alatt ezen nagy hatalmi állásnak nemcsak oltalmát, de hasznát és előnyeit is fogjuk élvezni; ha tapasztalni fogjuk, hogy ezen nagy hatalmi állásnak oltalma alatt saját magyar érdekeink ép úgy mint kereskedelmi érdekeink a külföldön támogattatnak: a közvéleménynek e részbeni idegenkedése át fog változni és akkoron a közös hadsereget nem mint saját érületünkön hozott áldozatot, hanem mint saját érdekünkben elfogadott oltalmat fogjuk elismerni. És ha a közös hadügy kezelői a kül-

csönös fegyelemnek és a közösség érzetének fejlesztése mellett arra is fogják irányozni törekvéseiket, hogy a magyar katonában a hazafiság iránti érzés is ébrentartassék, a mi iránt igen lassu bár, de mégis mutatkozik haladás, akkor én meg vagyok győződve, hogy a magyar katona nem fogja magát úgy érezni, mint egy idegen intézmény tagja, de úgy mint a magyar hűségnek a magyar vitézségnek és a magyar hazafiságnak egyik képviselője, egy oly szövetségi intézményben, melyet a magyar nemzet saját oltalma és érdeke kedvéért alkotmányos uton önállóan, öntudatosan elfogadott és fentartani kíván.

Országgyűlés.

Október 15-iki ülés.

BATTHYÁNYI Ferencz gr., a főrendiház jegyzője átnyujtva a főrendiház által elfogadott győr-sopron-ebenfurti, sopron-pozsony-lundenburg-vágvölgyi és a vojteknémet-boksányi vasuti törvényjavaslatokat. Továbbá átnyujtja a horvát-szlavon-dalmátországi ügyek érdekében kiküldendő országos bizottság négy főrendi tagjának megválasztásáról szóló jegyzőkönyvet. Az utóbbi tudomásul vétetett, a vasuti törvényjavaslatok pedig a király elé terjesztetnek szentesítés végett. A jelen ülés jegyzőkönyve fölolvása után az ülésnek vége lön.

Délutáni ülés.

TISZA Lajos közlekedési miniszter benyujtja a vasutak kiépítéséről szóló szentesített törvényczikket, melyek kihirdetés végett a főrendekhez küldetnek át. A mai ülés jegyzőkönyve felolvastatván, hitelesítettik. A legközelebbi ülés, a ház megállapodása szerint, november 4-én reggel 10 órakor lesz.

V i d é k.

A háromszéki leányárvaház.

Az árvaház eszméje napról napra nagyobb tért nyer, s oly előszeretettel karoltatott fel, kiváltképen a lelkes K. Vásárhelyi s vidéki nők által, hogy már már az eszmei kor homályszerű bizonytalanságából kiemelkedve, valóságnak kezd látszani. — Előre bátran derék nők! Nemes a munka, melyben fáradsz, most pillanatra se lankadjon erélyök, s hamar lesz, hogy az árvák hálaöngyében szép fáradozások jutalmát látni fogják.

Tájékozást azoknak, kik részletesen is tudni óhajtják: mi és milyen az az árvaház? addig is, míg szabályai megállítva s kinyomatva kézen foroghatnak — röviden megírom itt a legszükségesebb tudni valókat arról.

Az árvaház lesz egy — néhány szobából s hozzá való kertből álló — hely, a hol egy ugynevezett árvanya felügyelete és gondozása alatt egészen mások segélyére szorult teljesen szegény árva leánykák lakhelyet, ruhát, ételt és nevelést nyernek, hogy úgy el legyenek látva épen, mintha szülők, még pedig értelmes és jó szülők lennének.

Az árvaháznak lenni kell anynyi pénzalapjának, melynek kamatjából kiteljék az árvaanyának s egy-két szolgálónak fizetése, az árváknak ruházata s mindennapi élelemmel ellátása, s még némely tanítási költségek. A házat nem is íróm a költségek közé, mert azt adni kell a városnak, melyben lesz az árvaház, föl sem teszem, hogy azt akármelyik város bármi áldozattal is ki ne állítsa.

Az árvák felvételnek mihelytt árvaságra jutottak azonnal, és ott maradnak az árvaházban addig, míg felnevekednek, szükséges tanulásukat végzik, és megérnek annyira, hogy jó házaknál szülői gondozás nélkül is megtudnak állni, helyöket mint jó gyermekek, vagy háztartási segédek, vagy szolgálók hűséggel és hasznosan bétölteni, s egyáltalán a társadalomnak jó erkölcsű munkás, hasznos tagjai lenni.

Az ilyen árváknak olyan jó nevelésök lesz, hogy szívesen kiviszik őket jó házakhoz; egyiket szobaleány-nak, mást gyermekek felügyelőjének, még gyermekének is fogadhat némelyet egy egy nemes szívű emberbarát. Ilyen helyeken aztán biztosságból lesznek az árvák, míg szerencsésük akad, hogy jó helyre férjhez mehetnek.

Enynyi általánosságban, a mit tudni mindenkinek szükséges, s tudni egyelőre akárkinek elég az alapítandó árvaházról. Látni való, hogy ez egyike a legnemesebb czélú s legjobbtevő intézményeknek a világon.

Az árvaházok kicsiben szoktak megkezdődni, s azután maguktól nővik ki magokat, s erősödnék meg. Elsőben egy két árvát tud — lehet — eltartani a mi árvaházunk is, de idővel bizonyoson eltartja mind. Az ilyen szent ügyek Isten vezetése alatt vannak, ki a jót erőről erőre segíti.

Vissza ne rettenjen hát senki azon gondolatól,

hogy a lehető árváknak mindennel ellátása mily nagy pénzerőt igényel. Legyen csak helyiségünk, s néhány ezer forint az árvaanya fizetésének biztos alapjául, s egy két árva költségének fedezésére: azonnal megnyitjuk az árvaházat. A mint az árvák ott lesznek, folyó fog bé oda jó szívek jó emberek adománya. Kereskedők ruhaneműt, mesteremberek csizmát topánt, falusiak gabonát, városiak lisztet, kását, kész ruhát sat. folytonosan ajándékoznak, úgy, hogy azt lehet mondani: az árvaház maga magától táplálkozik, nő és erősödik.

Minden csüggedezés nélkül teljes bizalommal s a legjobb reménnyel fogja fel azért az ügyet s hozzá arra áldozatát mindenki; mert az eredményre biztosan számíthatni, — még pedig annál hamarabb lenni fog eredmény, mentől gyorsabban s élénkebb kedvvel siet mindenki áldozatát meghozni.

Hallottam már, hogy az áldozatban csüggesztőleg hat az emberekre az, hogy nem tudják: hol lesz az árvaház, S.-Szt.-Györgyön-e vagy Vásárhelyen. Én részéről azt mondom, hogy ott legyen, hol helyiséget ingyen adnak, s hol a befolyó áldozat elégséges lesz arra, hogy azon az árvaház meginduljon. Ha pedig mind a két város ad helyiséget, s mindkettő megfelelő vidékével egyformán fejt ki az alapra kellő erőt: ám! legyen árvaház mind a két helyen, — még pedig egyik leány, a másik fiúarvaház. Így lenne a legjobb. És azt ne mondja senki, hogy Háromszék egyet sem tud eltartani, miből tartana el két árvaházat. Már elébb irám, hogy annyira terjeszkedik előre, a mennyire ér. Most egy-két árvát veszen fel csak, mert többre nincs ereje, — azután rendre kinövi magát.

Egy szóval: az olyan dolog, melyre nézve semmi csüggedezésnek helye nincsen. — Legjobb reménnyel és teljes bizalommal írjuk azért alá a gyűjtő ivateket, — és ne csak pénzzel, hanem a mellett szóval, buzdítással, lelkes és lelkesítő részvétellel mozgassuk mindenütt az ügyet. Magános beszélgetések, társas összejövetelek, papi, tanítói, községi gyűlések ezzel legyenek telve most, szóljon róla minden lap, beszéljenek érdekében a templomok, jöjjön szönyegre bizottmányi gyűléseken, bálók, concertek, színi előadások legyenek érdekében mindent tegyen mindenki, — mert ennél nemesebb szentebb ügyben most nem dolgozhatik. — Isten áldja a hű munkásokat!!!

V e g y e s .

(Udvari hir.) Ő felsége és Lónyay gróf az okt. 15-iki gödöllői vadászaton legtöbb, t. i. mindenik 8—8 szalonkát lött. Volt a „Snepfeknek“ hofotikette-jük!

(Janu halála megünnepelesére) a bihari ó-hitű falvakban a bírák templomi ünnepélyességet rendeztek és más demonstrációkkal igyekeztek a népet fanatizálni. Ezzel szemben a biharmegyei Deák-párt néhány lelkes

*) A Háromszékre járó lapokat szívesen kérem: vegyék át ezt a cikket.

tagja a görög keleti püspöki vicariusnál kicszközölték, hogy f. hó 19-én a n.-várad gr. kath. egyházban gyász-ünnepély fog tartatni Damjanics Jánosért.

(Magyar név a sarktengeren.) Egy öböl Novaja-Semlja északi partján „Hunfalvy bay“ nevet nyert, Hunfalvy Jánosnak a földrajz körüli érdemeiért.

(Egy királyi nyilatkozat.) II. Oszkár, az új svéd és norvég király igen komolyan fogja föl az uralkodói tisztet. Az államtanácsban a következő nyilatkozatot tevő: „Miként nemes és hirveves elődeim, én is egy jelmondatot szándékozom magamévá tenni. Meggyőződésem lévén, hogy a királyi koronák, melyeket örököltem, nem pusztán a külső fény kedvéért adtak meg nekem, tudom és megismerem, hogy felelősséggel teljes királyi hivatásom, melynek jelképe a korona, mindenekelőtt a végre jutott nekem, hogy a testvéreim javát előmozdítsam. E szavak legyenek jelmondatom. Ezek legyenek egyszersmind az alap gondolat, melyet Isten segítségével mint svéd és norvég király tetteimben érvényesíteni akarok!“

(A kolozsvári egyetem) még üres tanszékeire és pedig a statistikára: dr. Vályi Gábort; az állattan- és összehasonlító boncztanra: dr. Entz Gézát; a növénytanra: dr. Kánutz Ágostot; az elemi mennyiség-tanra: Brassai Sámuel tanárokká nevezte ki ő Felsőge.

(Mitől kárhózik el a világ?) Van M. szigeten egy buzgó rabbi, ki közelebről egy vak buzgó prédikálása közben a nőkhez fordulva megátkozta mindazokat, kik chignonokat és egyáltalán ál-hajat viselnek. Beszéde további folytatásában felhívta a férjeket, hogy ne legyenek gyávák és taszítsák el maguktól a szentségtelen nőket, kik beszennyezik fejüket, érdemtelenné teszik magukat a férfiak szeretetére. A templomban nagy volt a zugás, zaj, de a bátor rabbira legkevésbé sem hatott a közönség viselete s még erősebben korholta a civilizáció által megmetyelgett társadalmat, melyben becsületeseknek, erényeseknek merik hívni az oly lényeket, kik hamis hajat viselnek. Hamis haj hamis főre és hamis szívre mutat, mely előtt mi sem szent!

(Bécsi pénztintézetek) a bankkérdéssel szemben. A „P. L.“-ot értesítik, hogy egy jó hitelű magyar vidéki bankot egy bécsi pénztintézet, melylyel eddig összeköttetésben állott, most arról értesített, hogy „míg a bankkérdés kielégítő megoldást nem nyer, az üzleti összeköttetést fölfüggeszti.“ A bécsi urak talán nem is sejtik, hogy ilyféle erőszakos eljárás által csak szolgálatot tesznek a magyar bank ügyének. Reméljük, hogy ezen üzelmek nem kerülnek el a kormány figyelmét.

(Az abyssinai császár) egy Egyiptom elleni beavatkozási kérvényt intézett a berlini- londoni-, bécsi- és pétervári-kabinetekhez.

(Trenk Ferenc) pandur őrnagynak tetemeit e napokban Brünnben ünnepélyesen egy új koporsóba helyezték át. A gazdagon kiállított érczkoporsón a következő felirat olvasható: „Báró Trenk Ferencz, cs. k. őrnagy s a pandur hadtest parancsnoka, született Reggióban Kalabriában jan. 1. 1711. meghalt Brünnben 1749 okt. 4-én.“ Együttal kiállítás rendeztek a Trenk család

hagyományos emlékeiből. Trenk szomorú története annak idejében bejárta a világot; esztendőig volt fogságban nehéz rabbilincsekre verve.

Nyilt-tér. *)

Nyiltkérdés és kérés a helybeli kir. járásbíró urhoz.

Azon többszöri tapasztalat folytán, miszerint a t. járásbírósnál alkalmazott rendes és „rendetlen“ végrehajtók által foganatosított árverezésekből bejött vételárak azok által a kir. járásbírósnál deponáltak és a végrehajtó még a megtörtént árverezés után sem juthat pénzéhez hónapok multán is: bátrak vagyunk egész tisztelettel azon szerény kérdést intézni a tekint. járásbíró urhoz, miszerint a járásbírósnál adta-e azon utasítást végrehajtóinak, hogy az árverezésből bejött vételárt, minden esetben — akár van elsőbbségi jog bejelentve, akár nincs terjesszék a kiküldő járásbírósnál; vagy ezen urak csupán önféjüktől teszik ezt, a törvény világos határozata ellenére a járásbírósnál teendőinek szaporítására és a végrehajtó fél végtelen bosszantására?

Ha netalán az első eset állana, kijelentjük, hogy annak felsőbb helyen is orvoslást keresünk; ha pedig a második eset áll: kérjük a járásbíró urat mint a bíróság főnökét, miszerint adjon utasítást végrehajtóinak, — ha már Bittó ur olyanokat nevezett ki, kik a törvényt vagy általában nem értik, vagy nem akarják érteni, — hogy tartsák magokat a törvény határozataihoz és ne csináljanak a már befejezett perekből tetszésük szerint újabb meg újabb kérdéseket s ne hurezolják a végrehajtó felet Ponczistól Pilatusig. Nem elég, ha egy néhány rongyos forint követeléseért évekig kell perlekednie — a jelenlegi késedelmes szolgáltatás mellett, hanem még azután is ha az árverezés — mint a végrehajtásnak utolsó actussa — megtörtént, még akkor se juthasson pénzéhez csupán azért, mert a „nagyságos“ végrehajtóknak úgy tetszik, hogy ne adják ki, hanem előterjeszszék akár van törvényes alapja az előterjesztésnek, akár nincs.

A végrehajtók eme jogtalan, törvénytelen eljárása végeredményében ha ideje korán nyaka nem szegetik, egyfelől a bíróság iránti tiszteletet és bizalmat öli meg míg másfelől igazságszolgáltatásunk ugyis eléggé szomorú alakját még sötétebb színben fogja feltüntetni.

Brassó, 1872. okt. 17.

Több felperes.

Szerkesztői megjegyzés: Nem akarván Senyney nagy érdekű beszédét megszakasztani, minden egyéb tárgyunkat a következő számra halasztottuk.

*) E rovat alatt megjelent cikkekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget. Szerk.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő: Herrmann Antal.

Vásári jelentés.

Bátorkodunk ezennel a nagyérdemű közönségnek tisztelettel ajánlani jól berendezett raktárunkat arany és ezüst árucikkekben. svájci zsebrókból — urak és hölgyek számára — legjobb minőségben és legolcsóbb árban, egy évi jótállás mellett.

NB. Az arany és ezüst cikkek valódisága kiténik a jelzőhivatal bélyegzéséből.

Régi drágaköveket, arany és ezüst árukat, ugyint órákat a legnagyobb árák mellett vesszünk és eszerélünk, minden megbízást és javítást a legolcsóbban számíttunk.

Azonkívül tisztelettel figyelmeztetjük a t. cz. közönséget tárukra **alpaccuezüstből készült prima ezütkékből** melyeknél mi mindennapi használat mellett a valódi ezüsthez hasonló kinézetű és tartósságáért tíz évig jótállunk.

HELMBOLD TESTVÉREK.

Brassóban, szélesutca 591. szám.

149 3—3

GYORSKOCSIZÁSI JELENTÉS.

Alólrirt tisztelettel jelenti, hogy okt. 12-étől gyorskocsijai egyenesen közlekednek az ujonnan megnyitott Nagyszebeni vaspályával.

A gyorskocsi Brassóból minden nap reggel 3 órakor indulnak és estve a személyvonat elindulása előtt érkeznek Nagy-Szebenbe, úgy hogy

Brassóból Bécsig az utat 46 óranyi gyorsasággal lehet megtenni.

Egy hely ára Brassóból Nagyszebenig

8 frt. 20 kr. oszt. ért.
30 font szabadmálhával.

Az elindulás a „Nr. 1“ című vendéglőből történik.

BRASSÓ, 1872. október havában.

153 1—3

LUDWIG FERENCZ.

ÉLESZTŐ!!!

naponta frissen, legkittünőbb minőségben, kicsiben és nagyban, egész fontnyi csomagokban

50 oszt. ért. krajczárért fontja

kapható főraktárunkban, alsó nagyutca 250. szám hátul az udvaron.

Minden élesztő annál hatásosabb, minél frissebben használtatik, és mivel a mi élesztőnk már néhány órával a gyárban készítése után raktárunkba érkezik, úgy a n. t. közönség azt nálunk jobb állapotban kapja, mind bármely kívülről szállított készítményt. Magasfoku spiritust is ajánlunk legolcsóbb árban.

154 1—3

Türk J. és társa.

MINDEN VERSENYT LEGYŐZENDŐ

tudomásra tesszük a t. cz. közönségnek, hogy egy 1870-iki sorsjegyet **26 részletre 5 frtjával**, következőleg **26 frttal olcsóbban** mint mások,

egy 400 frcos török-sorsjegyet **25 részletre 4 frtjával**, szintén **25 frttal olcsóbban** adunk.

Továbbá: Bank osztályunkban aláírás alá bocsátottunk

1000 dr. 400 frcos Török, és 1000 dr. Bukuresti sorsjegyet,
24 havi részletben 4 forint 50 krjával.

A fent említett sorsjegyeken kívül — bécsi és külföldi összeköttetéseinknél fogva — azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a venni óhajtóknak teljes előnyére — minden más értékpapírosokkal is **a napi árfolyam** vagy **tetszés szerinti részletekben** szolgálhatunk. — Bővebben értekezhetni bank-osztályunkban klastromutca

Werzár Testvérek.

148 3—0

Árverezési hirdetmény.

Scherfel Sámuel felperesnek Bikfalvi Mihály Sándor ellen 317 frt. 90 kr. követelésnek árverezés útján leendő felhajtása tárgyában — az alábbi ingóságok fognak folyó év október hó 29-én délelőtt Bikfalva község-házánál elárvereztetni.

1. Egy vas fűtő csövestől és egy diván.
2. Egy pohártartó szekrény.
3. Egy kanapé.
4. Három öl széna.
5. Két mén csikó (két évesek.)
6. Egy fedélnélküli festett lószékér
7. Egy fatalpu szán.
8. 16 öl mult évi széna.

Sepsi-Szent-György, 1872. okt. 5.

S.-szent-györgyi k. birósági végrehajtó

151 1—0

Kakutz István.

Cseplő-gép,

új szerkezetű, 40" széles dobbal, csavaros gáncshevederrel, hozzá tartozó gabona-tisztító malommal eladó. Tudakozódhatni

Gust Adolfnál

klastromutca 13. szám.

152 1—3

Gyorskocsizási jelentés.

Utazók leggyorsabb és legkényelmesebb szállítása

Bécs, Pest, Segesvár, Brassó közt.

Jóval gyorsabban mint Nagyszeben felé.

Egy hely ára Brassóból Segesvárra vagy vissza 8 frt. 30 font szabadmálhával. — Tulsuly fontonként 5 kr.

Mindennemü gyorszállítványok felvételnek és leggyorsabban szállítatnak.

Elindulás Brassóból Segesvárra reggeli 5 órakor. Érkezés Segesvárra estve 6 órakor.

Elindulás Segesvárról reggel 7 1/2 órakor. Érkezés Brassóba estve 9 1/2 órakor.

Felvételi irodák Brassóban „Hôtel Bukarest.” Segesvárt „Hôtel Stern.”

131 8—0

Otrobán Nándor

orvos, sebésztudor, szülész, m. kir. honvéd-dandárorvos Brassóban, nagyutca 488 számú, több osztályu, és e célra berendezett lakásán, gyógyításra és mindennemü műtetre fölvesz vidéki betegeket az emberi szervezet bármennemü bántalmaival.

Wolf Fülöpnél

150 Keresztényfalván 2—3

újjonnan feltalált tűzmentes tégelyföld kapható mázsája 1 frt és 80 krjával; továbbá tűzmentes téglák és kutesövek.

Az igazgatóság.

Brassai áru-tözsde october 18.

Buza, tiszta 64 kupás köble		Turo ó vedre		Brassai készítmények.		Csergék.		Kalapok:	
frt.	frt.	frt.	frt.	frt.	frt.	frt.	frt.	Nr.	Nr.
8.40	8.80	3.—	3.20ig	Posztó, szederjes 3/4	2.—	2.05ig	tarka, dar. Nr. 3	4	5
6.40	6.50	3.20	3.60	„ mellértés 3/4	1.65	1.75	„ Nr. 5.60	7.20	9.10
6.—	6.20	—	—	„ szürke szederjessel	2.—	2.10	„ Nr. 3	4	5
5.—	5.40	3.—	3.40	„ szürke szederjessel	2.—	2.20	„ Nr. 6.—	7.20	8.—
4.40	4.80	5.20	5.40	„ szürke szederjessel	1.60	1.80	„ Nr. 3	4	5
4.—	4.60	1.10	1.30	„ szürke szederjessel	1.60	1.70	„ Nr. 5.—	6.20	7.—
2.50	2.60	1.—	—	„ kék 3/4	1.55	1.60	„ egyszerű fehér drb. Nr. 3	4	5
2.55	2.65	1.10	1.20	„ 3peccés szed. 3/4	2.80	3.—	„ Nr. 3	4	5
6.—	—	—	—	„ vörös mellértés 3/4	2.10	2.40	„ Nr. 8.60	9.40	11.12
10.—	10.50	—	—	„ vörös mellértés 3/4	2.60	2.80	„ Nr. 7.—	8.50	10.60
11.50	12.—	—	—	„ szürke	2.60	2.80	„ Gyapju pokrócz	2.—	5.—
4.—	4.40	—	—	„ natur-vörös	2.—	2.10	„ Nr. 3	4	5
12.—	13.—	—	—	Abaposztók Nr. 1	—	—	„ Nr. 1	2	3
5.—	6.40	—	—	„ 2	—	—	„ Nr. 2	3	4
4.40	4.90	—	—	„ 3	—	—	„ Nr. 3	4	5
6.60	—	—	—	„ 4	—	—	„ Nr. 0	1	2
5.20	5.40	—	—	Moldon	54	66	„ Nr. 32—	35—	44—
6.40	—	—	—	Szederjes kék flanel	58	84	„ Nr. 32—	35—	44—
4.20	4.40	—	—	„ mellértés szürke	56	80	„ Nr. 32—	35—	44—
2.—	2.10	—	—	„ vörösmellértés	58	75	„ Nr. 32—	35—	44—
2.80	3.—	—	—	„ kék csikos	50	70	„ Nr. 32—	35—	44—
—	—	—	—	„ fehér	48	72	„ Nr. 32—	35—	44—
—	—	—	—	„ rozsnói fehér	45	46	„ Nr. 32—	35—	44—
—	—	—	—	„ kék	46	48	„ Nr. 32—	35—	44—
—	—	—	—	„ csikos	46	47	„ Nr. 32—	35—	44—
—	—	—	—	„ vörösmell.	47	48	„ Nr. 32—	35—	44—
—	—	—	—	„ szürkekékkel	45	—	„ Nr. 32—	35—	44—
—	—	—	—	Halnaposztó fehér	32	34	„ Nr. 32—	35—	44—
—	—	—	—	„ fekete	34	35	„ Nr. 32—	35—	44—
—	—	—	—	„ nat. kávézsin	36	38	„ Nr. 32—	35—	44—
—	—	—	—	„ fest.	34	35	„ Nr. 32—	35—	44—
—	—	—	—	„ szürke	28	—	„ Nr. 32—	35—	44—
—	—	—	—	Babavári fehér	58	62	„ Nr. 32—	35—	44—
—	—	—	—	„ sötétszürke	62	66	„ Nr. 32—	35—	44—
—	—	—	—	„ fekete	65	—	„ Nr. 32—	35—	44—
—	—	—	—	„ kávézsin	64	68	„ Nr. 32—	35—	44—
—	—	—	—	„ világos szürke	48	52	„ Nr. 32—	35—	44—
—	—	—	—	Csuklya, kötése	—	30.—	„ Nr. 32—	35—	44—

Piacunkon nagyban van gabona kereset. Elköt minden.

Nyomatott Rómer és Kamernél.